



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Advancing the evaluation of graduate education: towards a multidimensional model in Brazil

Brasil Varandas Pinto, A.L.

Citation

Brasil Varandas Pinto, A. L. (2023, October 24). *Advancing the evaluation of graduate education: towards a multidimensional model in Brazil*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3645840>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3645840>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Nederlandse Samenvatting

Het belang van evaluatie in de geschiedenis van de Braziliaanse wetenschap staat buiten kijf. Het biedt instellingen, beleidsmakers en andere belanghebbenden de middelen om de effectiviteit en prestaties van hun Nationaal Postgraduate Systeem (SNPG) te beoordelen. Dit systeem is de steunpilaar van het onderzoek in Brazilië en de beoordeling ervan beïnvloedt de verdeling van middelen, de institutionele reputatie en de accreditatie van Postgraduateprogramma's.

In de jaren 1970 kreeg de Coördinatie voor de Verbetering van Hoger Onderwijs Personeel (CAPES) de missie om toezicht te houden op het nationale evaluatiesysteem. Het agentschap, dat zich ten doel heeft gesteld uitmuntend onderzoek en postgraduate onderwijs te bevorderen, erkent en benut al decennia de kracht van evaluatie, waardoor veranderingen tot stand komen. In samenwerking met het hooggekwalificeerde team, de academische gemeenschap en de stakeholders van evaluatie worden de gehanteerde methoden voortdurend verfijnd.

Het verder ontwikkelen van een evaluatiesysteem is echter een belangrijke uitdaging, vooral omdat noodzakelijke veranderingen niet ontwrichtend moeten worden doorgevoerd, maar stapsgewijs. Bovendien vormen de eisen van openbaar beleidsmanagement een uitdaging om het evaluatieproces te heroverwegen, omdat de missie vaak overschaduwd wordt door ad hoc bezigheden die een grondig gebruik van beschikbaar onderzoek dat dergelijke taken zou kunnen ondersteunen, kunnen bemoeilijken.

Dit proefschrift is geworteld in deze context. Na tien jaar bij het Directoraat Evaluatie van CAPES, heb ik mijn normale werkzaamheden tijdelijk stilgelegd om het postgraduatesysteem en evaluatievoortgang te onderzoeken. De gekozen locatie voor dit onderzoek was het Centrum voor Wetenschaps- en Technologiestudies (CWTS), waar het Leidse Manifest ontstond. Dit manifest heeft in belangrijke mate bijgedragen aan recente hervormingen in de Braziliaanse evaluatie en benadrukt het belang van transparantie, diversiteit en context in

evaluatie. Binnen deze omgeving leidde een periode van intensief onderzoek tot dit werk, inclusief artikelen die zijn gepubliceerd in verschillende tijdschriften en conferenties. Een deel van dit traject en mijn onderzoeksoptzet worden beschreven in de [Inleiding](#), waarna het verhaal zich ontvouwt in vier delen.

In [Deel I](#) wordt uitgelegd hoe het postgraduatesysteem en het evaluatiesysteem functioneren. Geïnspireerd door de theorie van pad afhankelijkheid en de implicaties voor hervorming van wetenschapsbeleid, wordt in twee hoofdstukken ingegaan op de geschiedenis van deze systemen om hun ontwikkeling in de afgelopen decennia te begrijpen. [Hoofdstuk 2](#) bevat een verkenning van het Braziliaanse wetenschapssysteem, de oorsprong, groei en de invloed van de politiek op het systeem. [Hoofdstuk 3](#) verlegt de focus naar een historisch overzicht van de evaluatie van onderzoek en postgraduateonderwijs in Brazilië en toont de centrale rol waarvan in het wetenschappelijke landschap.

[Deel II](#) plaatst het Braziliaanse systeem in een internationale context. Tegen deze achtergrond biedt [Hoofdstuk 4](#) een vergelijkende analyse van onderzoeksevaluatiesystemen in Brazilië en Nederland, waarbij wordt benadrukt hoe verschillende trajecten en beslissingen van invloed zijn geweest op de vormgeving van die systemen. De vergelijking belicht unieke kenmerken, uitdagingen en resultaten die voortvloeien uit verschillende historische en politieke contexten. Het Braziliaanse systeem is prestatiegericht, wat wetenschappelijke ontwikkeling aanmoedigt, maar innovatie kan belemmeren door het streven naar onderzoeksuniformiteit. Het Nederlandse systeem geeft daarentegen prioriteit aan de onderzoekskwaliteit en de relevantie ervan voor de maatschappij, en moedigt diverse onderzoekstrajecten aan. Lessen uit beide landen zijn waardevol, maar hun verschillende achtergronden pleiten tegen een uniforme aanpak.

Een andere analyse in [Deel II](#) betreft de rol van postgraduateonderwijs in de Braziliaanse wetenschap. In dit verband is in [Hoofdstuk 5](#) gebruikt gemaakt van een groot aantal bronnen en gegevens om het ontwerpethos van een postgraduate georiënteerd wetenschapssysteem te ontleden, de opmerkelijke invloed ervan op academische publicaties in Brazilië aan te tonen en nieuwe inzichten te bieden in de verschillen tussen de SNPG en andere wetenschapssystemen. Deze verschillen zijn empirisch vast te stellen en kunnen gemakkelijk worden afgeleid uit het ontwikkelingstraject van de SNPG. Deze dissertatie probeert echter door middel van bibliometrische analyse bewijs te vinden om de verschillen daadwerkelijk vast te stellen.

In [Deel III](#) wordt ingegaan op enkele van de belangrijkste kenmerken en instrumenten van het Braziliaanse evaluatiesysteem, met als doel de ontwikkeling en huidige status ervan te analyseren en de sterke en zwakke punten in context te plaatsen. [Hoofdstuk 6](#) onderzoekt het Braziliaanse classificatiesysteem voor postgraduate evaluatie. Het hoofdstuk beschrijft hoe de huidige organisatie rond 49 evaluatiegebieden tot stand is gekomen onder invloed van disciplinaire en administratieve factoren, en laat zien hoe herstructurering nodig is om lokale en internationale inconsistenties aan te pakken.

De [Hoofdstukken 7 en 8](#) behandelen verschillende criteria voor publicatie in tijdschriften in Brazilië, waaronder de beoordeling, databasedekking en meertaligheid. Het classificatiesysteem Qualis en zijn rol in de beoordeling van academische publicaties is een centraal element in deze discussie. Hoewel dit systeem niet perfect is en voortdurend geëvalueerd dient te worden, moet Qualis worden erkend als een belangrijke beoordelingsinstrument in Brazilië, omdat het kwantitatieve en kwalitatieve methoden combineert die essentieel zijn voor het nationale beoordelingssysteem.

[Hoofdstuk 9](#) breidt de analyse van tijdschriftpublicaties in Brazilië uit en onderzoekt enkele van hun gevestigde open access praktijken. Het benadrukt het belang van lokale tijdschriften en databases, zoals SciELO, als belangrijke alternatieven om onderzoekers in staat te stellen zowel in de lokale taal als in het Engels te publiceren, vaak met open toegang zonder artikelverwerkingskosten (APC) te hoeven betalen. Het hoofdstuk onderzoekt ook de mogelijke toepassing van de koopkrachtpariteit-index (PPP) om de publicatiekosten voor Braziliaanse onderzoekers op het internationale toneel gelijk te trekken.

Ten slotte biedt [Deel III](#) een breder perspectief op open wetenschap. Aangezien de gewenste openheid vaak verder gaat dan academische publicaties, behandelt [Hoofdstuk 10](#) inspanningen om de productie uit Braziliaans onderzoek te diversifiëren naar technische en technologische producten voor een breder publiek dan alleen de wetenschappelijke gemeenschap. Het hoofdstuk onderzoekt hoe CAPES zijn beoordelingssysteem heeft ontwikkeld om deze productie te waarderen en aan te moedigen, en kijkt naar de eerste effecten van dit initiatief.

[Deel IV](#) gaat in op de uitdagingen waarmee het beoordelingssysteem wordt geconfronteerd door de exponentiële groei van SNPG. [Hoofdstuk 11](#) verkent enkele van deze uitdagingen, in het bijzonder de gevaren van simplistische oplossingen voor complexe beoordelingsproblemen. Een voorbeeld van dit

gevaar was het onderzoek van CAPES naar de mogelijke implementatie van een multidimensionaal beoordelingsmodel vergelijkbaar met dat van U-Multirank. Het besproken model zou de nadruk leggen op een te grote afhankelijkheid van kwantitatieve indicatoren, terwijl een meer holistische benadering nodig zou zijn om de academische diversiteit van Brazilië te omarmen. Een voorgestelde oplossing is om de rol van zelfevaluatie in de Braziliaanse evaluatie te vergroten, waarbij de nadruk wordt gelegd op de behoefte aan een grotere betrokkenheid van de instellingen voor hoger onderwijs bij de noodzakelijke uitoefening van hun institutionele autonomie.

Het proefschrift sluit af met [Hoofdstuk 12](#), dat de bevindingen van het onderzoek samenvat en het Braziliaanse beoordelingssysteem bekijkt door de lens van de tien principes van het Leidse Manifest. Vanuit dit perspectief belicht het laatste hoofdstuk cruciale aandachtspunten en biedt het specifieke aanbevelingen om het nationale beoordelingslandschap te verbeteren. Tot de belangrijkste aanbevelingen behoort de noodzaak om de tekortkomingen van het huidige beoordelingssysteem te erkennen. Het postgraduateprogramma is de belangrijkste eenheid van beoordeling binnen het Braziliaanse systeem en de SNPG bevat al 5000 van dergelijke programma's in meer dan 400 instellingen voor hoger onderwijs. Doorgaan met gecentraliseerde, vergelijkende en gelijktijdige nationale beoordeling is niet houdbaar als het systeem innovatie en diversiteit wil bevorderen.

De toekomst van de Braziliaanse beoordeling vereist een aantal veranderingen ten opzichte van de huidige top-down benadering. Ten eerste moeten allianties met instellingen worden aangemoedigd om meer inclusieve multidimensionale zelfevaluatiestrategieën te ontwikkelen. De beoordeling moet ook worden aangepast om meer aandacht te besteden aan de educatieve dimensie van SNPG, gerelateerd aan de opleiding van personeel. Het is ook essentieel dat de Braziliaanse beoordeling meer formatief wordt, in plaats van het huidige model dat gebaseerd is op een systeem van straffen en belonen. Gezien de onmiskenbare invloed die het heeft, is de Braziliaanse beoordeling goed gepositioneerd om significante veranderingen teweeg te brengen in de SNPG zodat het zich ontwikkelt tot een veelzijdiger systeem dat ruimte biedt aan een verscheidenheid aan onderzoek profielen die tegemoet kunnen komen aan de uiteenlopende behoeften van de samenleving.